

Ensisijaisesti työnantajan on pyrittävä teknisin toimenpitein sekä työmenetelmien ja työvälineiden valinnalla varmistamaan, että työ voidaan tehdä turvallisesti. Aina tämä ei kuitenkaan riitä. Tällöin työnantajan on hankittava ja annettava työntekijän käyttöön vaatimusten mukaiset, CE-merkityt, henkilönsuojaimet.

Valinta perustuu riskien arviointiin

Valtioneuvoston päätös (1407/1993) henkilönsuojainten valinnasta ja käytöstä työssä velvoittaa työnantajaa arvioimaan henkilönsuojaimien käytön tarpeellisuuden sekä soveltuvuuden käyttöön. Tapauskohtaisesti on lisäksi harkittava, millaisia näkyviä varoitusvaatteita tarvitaan. Suoja vaatetus henkilönsuojaimena tarvitaan silloin, kun työolosuhteisiin liittyy jotakin poikkeuksellista, joka voimistaa sääolojen haitallista vaikutusta.

Työympäristön lisäksi henkilönsuojainten tarpeellisuuteen vaikuttavat työntekijöiden henkilökohtaiset ominaisuudet. Oikean suojaimen valintaan puolestaan vaikuttavat suojausominaisuuksien lisäksi sopivuus käyttäjälle (koko, malli), muiden suojainten samanaikainen käyttötarve, soveltuvuus työtehtävään (ergonomia) sekä vaikutus työssä tarvittaviin aisteihin (esim. kuulonsuojainten vaikutus varoitusäänen kuulemiseen).

Joillakin toimialoilla on lainsäädännössä määritelty tiettyjä pakollisia henkilönsuojaimia. Näilläkin toimialoilla työnantajan on lisäksi arvioitava muiden suojainten tarve.

Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta (205/2009) edellyttää, että rakennustyömaalla on käytettävä aina kypärää (kolmipiste kiinnitys) ja heijastavaa suojavaatetusta. Lisäksi rakennustyössä käytetään yleensä turvakengkiä ja tehtävän työn vaatimia silmäsuojaimia. Näkyvästä varoitusvaatetuksesta on erityisiä vaatimuksia tie- ja katualueilla tehtävissä töissä (VnA 205/2009), satama-alueen lastinkäsittely- ja liikennealueella (VnA 633/2004) sekä hakkuukone työmaalla (VnA 749/2001).

Suojainten käyttö ja kunnossapito

Työnantajan on opastettava työntekijöille suojainten oikea käyttö ja valvottava sitä. Ne alueet, joilla henkilönsuojaimia on käytettävä, tulee merkitä varoitusmerkein. Vain oikein käytetty suojain auttaa!

Työnantajan on myös järjestettävä suojainten huolto ja kunnossapito sekä puhtaata säilytystilat. Suojaimet huolletaan ja puhdistetaan valmistajan antamien ohjeiden mukaisesti. Eräät suojaimet, kuten hengityksensuojainten suodattimet, kypärät sekä eräät kemikaalinsuojakäsineet, menettävät tehonsa vanhenemisen myötä. Työvaatteita pestäessä on muistettava varmistaa, että niiden heijastusominaisuudet säilyvät.

Lisäksi tietyt suojaimet, esimerkiksi puutoamissuojaimet ja paineilmalaitteiden säiliöt, on määräajoin tarkastettava. Työntekijän on ilmoitettava suojaimissa olevista vioista ja puutteellisuuksista työnantajalle tai tämän edustajalle.

Oikean suojaimen valintaan on syytä panostaa, jotta suojain ei aiheuta uusia vaaroja ja jotta suojaimia myös käytettäisiin.

Lisätietoa

Työsuojelu | tyosuojelu.fi

Työturvallisuuskeskus | ttk.fi

Työterveyslaitos | ttl.fi